

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ОСВІТИ ЯК ЧИННИК СТІЙКОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

**Пешкова Богдана Романівна,
здобувач вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет**

Стійкий розвиток є важливим завданням, яке стоїть перед сучасним суспільством. У зв'язку зі зростанням глобальних проблем, таких як зміна клімату, виснаження ресурсів та забруднення довкілля, необхідно знайти нові підходи до економічного розвитку, які б дозволяли забезпечити потреби сучасного суспільства, не шкодячи навколишньому середовищу. Одним із ключових чинників досягнення стійкого розвитку є екологізація економіки, яка передбачає перехід до зеленої економіки, де пріоритетом є екологічні принципи та збалансованість інтересів людей і природи [2].

Упродовж людської історії здійснюється формування сфери взаємодії природи та суспільства як цілісної системи. Генеза екологічної освіти та підходи до виділення періодів її впливу на цивілізацію яскраво висвітлені у наукових працях В. Крисаченка [4] та М. Мойсеєва [6]. Спеціальне дослідження періодизації еволюції взаємодії природи та суспільства здійснив С. Рудишин, з'ясувавши роль екологічної освіти у формуванні екологічної свідомості людини залежно від соціально-економічних умов. Також у цій сфері дослідженням займалися Г. Брутланд, О. Бондаренко, Н. Пустовіт, В. Підліснюк.

Екологізація економіки включає в себе впровадження зелених технологій, екологічного менеджменту та зелених інвестицій. Зелені технології передбачають розробку та застосування інноваційних технологій, які сприяють зменшенню екологічного впливу підприємств і покращують їхню ефективність [5]. Наприклад, розробка збалансованих шляхів розвитку, що включають сприяння інвестиціям у природний капітал (збільшення частки заповідних

територій, посилення захисту лісів тощо), вирішення проблем енергетики та забезпечення екологічно чистими продуктами харчування, приділення уваги питанням використання земель та планування землекористування, оптимального розподілу обмежених ресурсів та покращення управління ресурсами. Модель «зеленої економіки» передбачає гармонійне поєднання економічних потреб суспільства з потребою постійного відновлення і збереження довкілля [3]. Уперше термін «зелена» економіка був введений у 1989 р. у доповіді, підготовленою групою економістів-екологів для уряду Об'єднаного Королівства в рамках консультацій щодо забезпечення сталого розвитку та його вимірювання [8].

Переваги застосування зеленої економіки

Для держави	Для суб'єктів господарювання
<ul style="list-style-type: none"> - зниження залежності економіки від зовнішнього постачання сировини і цінових коливань; - впровадження енерго- та ресурсозбережних технологій; - вихід на нові ринки за рахунок чистих технологій; - залучення прямих іноземних інвестицій; - покращення екологічної ситуації та збереження природних ресурсів; - формування позитивного «зеленого» іміджу 	<ul style="list-style-type: none"> - зменшення питомих витрат на споживання ресурсів; - модернізація виробництва; - отримання додаткових доходів на основі використання наявних ресурсів (за рахунок утилізації відходів); - підвищення якості та конкурентоспроможності продукції; - можливість користуватися державними пільгами; - диверсифікація структури активів і зниження стратегічних ризиків, пов'язаних з традиційним виробництвом

Джерело: [5].

Для формування екологічної економіки необхідний екологічний менеджмент, що передбачає впровадження практик, спрямованих на забезпечення екологічної ефективності підприємств. Це охоплює моніторинг екологічних показників, управління відходами та раціональне використання ресурсів. Застосування екологічного менеджменту дозволяє підприємствам знизити свій негативний вплив на навколишнє середовище та забезпечити сталість своєї діяльності [7]. Зелені інвестиції, у свою чергу, спрямовані на фінансування проектів, що сприяють збереженню природних ресурсів, зменшенню викидів та покращенню стану довкілля. Інвестування в енергоефективність, відновлювані джерела енергії, екологічні технології та інші

зелені проекти стимулює зміни в економіці, спрямовані на зниження екологічного впливу та стимулювання зеленого розвитку.

Процес екологізації економіки неможливий без активної ролі освіти. Освіта відіграє ключову роль у формуванні екологічно свідомого суспільства, популяризації знань про проблеми навколишнього середовища та розвитку екологічної культури. Залучення молоді до екологічно орієнтованої освіти сприяє формуванню їхньої екологічної свідомості та вихованню екологічно відповідальних громадян [1].

Одним із найважливіших завдань екологічної культури та екологічного виховання є формування у громадян раціонального природокористування, вміння бачити екологічні наслідки, почуття відповідальності перед нинішніми та майбутніми поколіннями та ін. Виділяють певні етапи у процесі неперервного екологічного виховання: екологічне просвітництво, екологічна освіта, екологічне виховання [6].

Країна однією з перших на пострадянському просторі розпочала формувати власне демократичне суспільство та ринкову економіку, інтегрувалася у великий європейський торгівельний коридор, однак не змогла скористатися цими унікальними початковими перевагами для здійснення диверсифікації свого виробництва та експорту і задіяння додаткових джерел підйому добробуту [5].

Зростання світової економіки за існуючої моделі виробництва може створити ситуацію, коли збиток від забруднення і руйнування навколишнього природного середовища почне перевищувати одержувані доходи. Подолати цю ситуацію можливо тільки завдяки впровадженню інновацій для відтворення природних ресурсів. Перехід до зеленої економіки, залучення зелених технологій, екологічного менеджменту та зелених інвестицій дозволяють забезпечити збалансований розвиток, який бере до уваги потреби сучасного суспільства і збереження навколишнього середовища.

Процес екологізації економіки та освіти потребує спільних зусиль урядов, громадських організацій, підприємств та громадян. Важливо сприяти

впровадженню екологічних політик, створювати сприятливі умови для інновацій та створення зелених робочих місць. Освіта повинна стати основою для формування екологічно свідомих громадян, що приймають розумні рішення щодо використання ресурсів та споживання. Заохочення до екологічно відповідальних практик у всіх сферах життя сприятиме сталому розвитку суспільства та планети в цілому.

Список використаних джерел

1. Дідков О. Формування екологічної свідомості та культури засобами освіти та виховання особистості [Електронний ресурс] / Олександр Дідков // Київ. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://ird.npu.edu.ua/files/didkov.pdf> (дата звернення 25.05.2023).
2. Зайцева Л.О. Складові концепції сталого розвитку [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/57.pdf (дата звернення 25.05.2023).
3. «Зелена економіка» — перспективний шлях розвитку гірських районів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zik.ua/ua/analytics/2011/12/20/325061> (дата звернення 25.05.2023).
4. Крисаченко В. С. Екологічна культура: теорія і практика: монографія. Київ : Заповіт, 1996. 350 с.8.
5. Маковоз О.С. Зелена економіка як запорука сталого розвитку [Електронний ресурс] // Харківський національний університет внутрішніх справ. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1a47793a-f6ba-40b7-8087-cbd96419aba1/content> (дата звернення 25.05.2023).
6. Матвійчук А. В. Екологічне знання та стильмислення сучасної науки: монографія. Рівне, 2002. 147 с.
7. Сутність, принципи і функції екологічного менеджменту [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу:

<http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/b4b34deea5d8d469dad698f7f90852fbLekciya-Ekomenedzhment.pdf> (дата звернення 25.05.2023).

Pearce D. Blueprint for a green economy / David Pearce, Anil Markandya, Edward Barbier. – London Earthscan Publications ltd, 1989. – 193 p.

*Науковий керівник: Христенко О.А., Завідувач кафедри, кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет*